

- március 21. – április 30.: kedd-vasárnap
9.00-16.00
- május 1. – május 31.: hétfő-vasárnap
9.00-16.00
- június 1. – szeptember 30.: hétfő-vasárnap
9.00-17.00

- október 1. – november 11.: kedd-vasárnap
9.00-16.00

Bitai Judit
Főapátsági Könyvtár
Pannonhalma

MIRACULA ET SANCTITAS CSODÁK ÉS SZENTSÉG

Kiállítás a pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban
2014. március 21-től november 11-ig

A Pannonhalmi Főapátság minden évben március 21-én, Szent Benedek atyánk tavaszi ünnepén nyitja meg időszaki kiállítását, amely idén az *Ikon és ereklye* címet viseli. Immár hagyomány, hogy a Főapátsági Könyvtár mindig az aktuális témához igazodva, ugyanebben az időpontban szintén új kiállítást rendez. Ezt mindig „saját anyagból” állítjuk össze: a könyvtár állományából hozunk elő ismert és híres, vagy kevésbé ismert, de érdekes könyvkincseket.

2014-ben *Miracula et sanctitas* címmel a szentek tiszteletét, ábrázolásuk módjait, helyi szentkultuszokat, búcsújáró helyeket mutatjuk be – érintve a témával kapcsolatos hitvita-irodalom körét is. A muzeális könyvtárteremben, tíz tárlóban helyezkednek el a kiállított művek, a téma bevezetéseként *Monoszlai András*nak a *De cultu imaginorum* (Az idvösségre intő képeknek tiszteletéről...) című, 1589-ben kiadott munkája szolgál.

Szinte állandó vendége a kiállításainknak néhány könyv, a bennük lévő képek több témához is illeszthető volta miatt. Így szerepel egy német nyelvű *Szentek élete* (Augsburg, 1482), és három kis „ék-

szer”: korai antikva lyoni és nürnbergi *Hortulus animae*-k. Ugyancsak többször kiállított darabjaink közé tartozik az ún. *Kis-Schedel* (Augsburg, 1497) és egy *Regula*-ösnymtatvány. Ezekben ismert és népszerű szentek, illetve Szent Benedek ábrázolása látható.

A könyvtárosok védőszentje, *Jeromos* előtt tisztelgünk egy Bibliával (Basel, 1495) és a *Vitae patrum* 1512-es, lyoni kiadásával.

Idén a közismertebb, vagy a témához illoen „elvártabb” 15-16. századi művek kiállításán kívül egy 17. századi pozsonyi kísértetjárás emlékét is felidézzük. Teszszük ezt egyrészt a kísértethistória kivizsgálását végző egyházi bíróság által kiadott munkával (*Kopcsányi Mihály: Narratio rei admirabilis ad Posonium gestae...* – Pozsony, 1643.), melynek mellékletében „a kísértet hiteles kézlenyomata” látható, másrészt az ennek emlékére emelt kegyszobor történetének bemutatásával.

A 17-18. században újjáéledő magyarországi szentkultusz nyomtatott emlékeit a tudós jezsuita: *Hevenes Gábor*, illetve a

bencés *Vajda Sámuel* és *Koptik Odó* apáturak munkái képviselik.

Nemcsak nyomtatott műveket, hanem kéziratokat is szeretnénk a közönség elé tárni. Így első királyunk tiszteletére az *Esztergomi Miskönyv* mellett (Velence, 1513) a nálunk őrzött, 18. századi *Döri énekeskönyv* Szent István-ábrázolása is szerepel.

A kiállítás fő ékességeként ebben az évben látható lesz a 17-18. század fordulóján élt pannonhalmi bencés atya, *Lancsics Bonifác* kézíratos hagyatékából egy itt készült, *különleges Szent Benedek-ábrázolás* (rajz, előtérben a Szent alakjával, háttér-

ben élete csodás eseményeivel), illetve a *Boldogasszony Anyánk...* kezdetű ének első ismert kézíratos példánya, *Szoszna Demeter* 18. század eleji énekeskönyvéből. (Szerzője a fent említett Lancsics Bonifác.)

Bízunk benne, hogy a muzeális könyvtártermet meglátogató vendégeink örömeiket lelik az elébük tárt könyvkincsek szemlélésében, korukon és szépségükön keresztül is megérezve kultúrtörténeti értékük nagyságát.

Hegedüs Éva
Főapátsági Könyvtár
Pannonhalmi

Műhelymunkák a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban

Könyvtárunk történelméből és jellegéből adódóan gazdag muzeális anyagot őriz, melynek nagy részét elődeink többé-kevésbé számba vették és leírták, de részben az anyag bővülése, részben pedig a korszerű könyvtárosi munka kívánalmainak és lehetőségeinek fejlődése miatt szükséges, hogy **újragondoljuk e gyűjteményrészekkel kapcsolatos feladatainkat.**

Ennek kapcsán **Bitai Judit és Hegedüs Éva munkájának köszönhetően** két területen is műhelymunka indult el:

1. Kódexeink és a teljes fragmentum-gyűjteményünk számbavétele, feltárása, töredék-katalógus készítése

2013 elején a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár felvette a kapcsolatot az MTA-OSZK **Fragmenta Codicum** Kutatócsoportjával **kódexeink** szakszerű és részletes leírása, valamint egy esetleges kötetkatalógus összeállítása ügyében.

E munka kapcsán felmerült az ötlet, hogy gazdag, de némileg rendezetlen, és csak többé-kevésbé feltárt **töredékgyűjteményünkkel is** érdemes lenne valamit kezdeni.

A kutatócsoport vezetője, **Madas Edit és munkatársa Sarbak Gábor** a tavasz folyamán személyesen **látogattak** az Apátságba, hogy felmérjék a feldolgozandó anyagot.

E felmérés **előkészítéseként számba vettük** a kódexeken túl a külön töredékgyűjteményben található anyagot; továbbá a Jesuitica gyűjteményt is könyvről könyvre átnéztük és dokumentáltuk a restaurálás során lefejtett és a könyv mellett